

Tannteknikerfaget både i Norge og globalt er inne i en omstillingsfase. Med økende konkurranse, også fra utlandet, og rask digital utvikling, kan det være krevende å drive spesielt tanntekniske laboratorier. Det krever nytenkning og originale løsninger for å møte fremtiden.

Tenner i Fokus ved Stein Brath har gjennom året besøkt flere laboratorier som har utviklet egenartede konsepter og spesialiserte produkter. I denne sekstende artikkelen har vi besøkt Fridheim Dental i Sandnes.

På besøk hos Fridheim Dental

Av Stein Brath (tekst og foto) | st-brath@online.no

Johan Svein Fridheim etablerte Fridheim Dental i Sandnes i 1972, og drev laboratoriet godt i over førti år inntil sykdom gjorde det umulig å fortsette. Han døde i februar i år.

■ FRIDHEIM DENTAL I SANDNES

I 2015 var hans mellomste datter Ragnhild klar til å overta bedriften. Hun startet sin utdanning som tanntekniker hos sin far i 1997 og var ferdig utdannet i 2002. Den teoretiske delen tok hun på Universitetet i Bergen. Som hun sier, så er hun ei ekte Sandnes-jente som har bodd her hele sitt liv.

Den første virkelig store utfordringen kom høsten 2016 da utleier sa opp leieavtalen med 3 måneders oppsigelsestid. Laboratoriet hadde holdt til i de samme trivelige lokalene i en årrekke, og de så ingen grunn til å flytte. Oppsigelsestiden ble krevende. Bygget skulle renoveres, og de fikk flere uventede utfordringer i form av arbeidstøy, vannlekkasjer, strømbrudd og lav innetemperatur. Ja, det rant så mye vann inn at takplater falt ned mens tannteknisk arbeid pågikk. Men noe nytt og spennende var jo i sikte!

Nå har de fått nye moderne lokaler, og Ragnhild er veldig fornøyd med flyttingen til nye lokaler. Fornøyd som følge av en fantastisk innsats fra både innleid prosjektleder, byggentreprenør, og ikke minst en super gjeng ansatte som alle bidro med godt humør og pågangsmot.

Å flytte inn i nye lokaler på så kort tid har vært kostbart, og de har investert penger som Ragnhild mener de kunne vært foruten, i og med at de trivdes i de «gamle» lokalene. Nå velger de å se fremover.

I de nye lokalene er det mer flyt i produksjonen, og i forhold til ansatte har de nå bedre spiserom og garderobeløsninger. Det første man møter når man kommer inn i lokalene er en flott resepsjon, venterom og et behandlingsrom. De har fått et tilbaketrasket kontor hvor man kan ha uforstyrrede samtaler med de ansatte. CAD/CAM maskiner er nå samlet et sted, og datamaskiner er byttet ut, da de gamle ikke fungerte tilfredsstillende.

Det er 6 ansatte i produksjonen på Fridheim Dental. I tillegg er Ragnhilds mor der ofte og bidrar i budtjeneste. Hun jobbet på Fridheim Dental på 80-tallet med regnskapet samtidig som hun kjørte noe bud mens Johan drev laboratoriet. Denne kjøringen var også Ragnhild med på mange ganger som barn. Nå er hun imidlertid tilbake og henter og bringer arbeider. Hun er til god hjelp i en travel arbeidsuke.

Laboratoriet produserer det meste selv. Vi snakker da om implantater, krone-bro og avtakbar protetik og kombinasjonsarbeid. De har også noen laboratorier som hjelper

til på spesialområder. Eksempelvis Berg Dental og Ole Petter Våge freser kapper, implantater og lignende, og de bruker blant andre Knut Tharaldsen og Stålmannen på stålskjellletter.

De forsøker å dreie produksjonen bort fra gull og støping til de digitale løsninger da dette er mer lønnsomt og effektivt, men det er fortsatt kunder som sverger til gull-porselen arbeider. MK-kroner, gullkonus og morrison er fortsatt gode produkter som er vanskelig å velge vekk.

Hos Ragnhild produserer de en del «spoon-denture» som et ledd i implantatproduksjonen. Spoon-plater er ofte tynne og vanskelige å få nok retensjon på uten bruk av klammer. Her ville en acryltann med acrylvinger palatinalt vært mer pasientvennlig, stabilt for gingiva, og prisgunstig.

Ragnhild stusser for øvrig på hvorfor det ikke lar seg gjøre å få nyutdannede tannteknikere over fjellet for å jobbe i Sandnes? Hun har forsøkt å få til dette flere ganger, men med lite hell. Det er bare å ta kontakt!

På laboratoriet har Ragnhild flere ansatte fra andre europeiske land. Hun ønsker at disse og andre ansatte til å få autorisasjon og synes det er viktig å motivere dem som har mulighet til det.

Hun ser at noen møter utfordringer når de skal få godkjent sin utdanning fra hjemlandet i Norge.

Som tanntekniker kreves struktur og disiplin for å gjøre en god jobb på et laboratorium, sier Ragnhild. - Det jobbes mye i team, og man må legge opp produksjonen slik at kollegaen som skal videreføre arbeidet får det tidsnok til å få gjort det ferdig til rett tid. Det er også viktig at man kan stole på at de ansatte kommer på jobb når de skal. Er det en eller flere som uteblir går det ut over kollegaene og produksjonen. - Det er spesielle folk som jobber på tanntekniske laboratorier, sier Ragnhild. - Hos oss er det plikttoppfillende og flinke folk som engasjerer og fordyper seg i det de jobber med.

Den digitale utvikling går fort i disse dager, men hos Fridheim Dental mener de i dag at de er på riktig kurs. Ikke bare tanntekniske utfordringer, men også automatiseringen av regnskap og fakturering tar tid. Nye krav til fakturering i EHF format er et eksempel på at man stadig må sette seg inn i tidskrevende og kostbare endringer. Nå er Ragnhild så heldig å ha en mann som er økonom.

På Fridheim Dental gjør de hva de kan for å holde de ansatte faglig oppdatert, og de blir tilbudt å delta på kurs når de

får aktuelle invitasjoner. Ellers fremhever Ragnhild de dentale depotene. Hun synes de er fantastiske til å oppdatere dem både når de kommer på besøk på laboratoriet, på telefon og på fagsamlingene. De er blitt en del av etterutdanningen.

Ragnhild har tidligere sittet i NTFs styre, og er nå leder i Rogaland Tannteknikerforening. De har for tiden kun et møte pr. år, og hun vil fremheve det gode kollegiale fellesskapet i Rogaland. Bransjen er i stadig endring og i forbindelse med det tilnærmer vi oss faglig kompetanse på ulike måter. Da er det flott å kunne utnytte de lokale medlemslaboratoriene til tett samarbeid. Da betyr ikke så hyppige foreningsmøter så mye så lenge vi har et godt samarbeid i lag.

Vi er selvsagt konkurrenter, men har en veldig god kommunikasjon. Vi kan ringes å løse kasus sammen. Hun vil fremheve Ole Petter Våge og Sandnes Dental som gode samarbeidspartnere i Sandnes.

I forbindelse Johan Svein sin bortgang og flytting til nye lokaler er Ragnhild takknemlig for støtte fra kunder, ansatte, Norges Tannteknikerforbund og mange gode tannteknikerkolleger i denne utfordrende tiden.